

Сваки дан до нас допиру вести о успешности економске политике коју води Влада Србије, од смањења стопе сиромаштва, пада стопе незапослености, о троструком повећању буџетских средстава за најсиромашније, о мерама за повећање наталитета, до бриге за децу, старе, болесне и пензионере.

Међутим, свакодневни живот у Србији све то демантује. Од промене власти 2012. године до данас десиле су се велике промене у вођењу социјално одговорне политике почев од умањења пензија и плата, али и умањења, па чак и укидања одређених социјалних давања и помоћи. У исто време, многи закони су измењени или усвојени нови који нису у корист оних на које се односе. Све поменуто је довело до повећања последица које произилазе из друштвено признатих ризика као што је незапосленост, старост, болест, трудноћа, инвалидност и други, а као последица свега тога је да имамо високу стопу ризика од сиромаштва (скоро 25.5% или 1,8 милиона грађана) и све веће социјално раслојавање међу грађанима Србије.

Породице са децом су у све већем ризику од сиромаштва, а број сиромашне деце је из дана у дан све већи. У исто време, према подацима Црвеног крста, у појединим општинама јужне и југоисточне Србије су регистроване и листе чекања за народне кухиње, а за две трећине корисника народних кухиња то је једини оброк дневно. Заиста, ако смо се већ навикли да постоје листе чекања за операцију кука, страшно је што се већ полако навикавамо и на листе чекања за народне кухиње!

Пензије у Србији имају значајну улогу у заштити од сиромаштва, јер осим своје редовности у исплатама, у многим домаћинствима то је једино примање. Са друге стране, велики број пензионера живи на граници сиромаштва и суочава се са веома тешким условима живота. Оно што је важно напоменути, а то је да су пензионери оштећени Законом о умањењу пензија где су им пензије биле противуставно умањене од 2014. године до октобра 2018. кад је поменути закон укинут.

Иако председник Србије представља да ће пензије после укидања Закона „бити увећане и никад веће“, то ипак није тачно. Пензије и даље нису на нивоу из 2014. године а камоли о повећане у односу на тај период, осим тога није јасно да ли ће, кад и како ће пензионерима бити враћен отет новац. Такође, новим Законом о пензијама укида се усклађивање пензија са трошковима живота двапут годишње, промењена је формула за обрачун пензија као и друге одредбе које су на штету садашњих, али и будућих пензионера. То значи да пензије неће регулисати закон и држава, већ ће бити третиране као милостиња, висину које одређује влада према нахођењу.

Већ од 2021. година Србија ће се суочити са драстично повећаним бројем пензионера у односу на број запослених и то због великог броја оних који ће стећи услов за пензионисање, а са друге стране и масовног одласка радно способних људи из земље. Само ове године је отишло 800 лекара специјалиста!

Тренд одласка радно способних грађана, свих профила и школских спрема, је око 60,000 годишње а тај број се повећава из године у годину. Све више оних који одлазе из земље не наводе само економске разлоге за одлазак, већ и одлазак у средине у којима постоји владавина права, где се живи достојно човека од сопственог рада и знања, где није потребна припадност некој политичкој странци да би се добио посао, где нема ни мита и ни корупције, али и влада јасан поредак.

Влада Србије истиче ниску стопу незапослености као један од својих великих успеха. Међутим, мора се напоменути да је регистрована незапосленост у Србији знатно неповољнија од оне коју приказује Републички завод за статистику (РЗС примењује Анкету о радној снази). Осим тога, битан податак је да синдикати процењују да око 50,000 радника уопште не прима плату, а државне институције које располажу овим тачним подацима их не објављују. Такође, према Глобалном индексу ропства, Србија је 2016. године била на 32. месту, земаља са највећим бројем модерних робова, док је рањивост од модерног ропства 33.91 одсто. Овде би требало напоменути да, ако би се примењивала препорука Савета Европе да се под принудним радом обухвати и рад за који се „не исплаћује адекватна зарада“, онда би подаци за Србију били драстичнији и скоро трећина запослених би се налазила у положају модерних робова.

Осим са неадекватним и нередовним зарадама, запослени у Србији се суочавају и са неадекватном заштитом и безбедности на раду што проузрокује велики процент повреда и смртности на радном месту. У неким од страних компанија, радници су препуштени сами себи и доброј вољи својих послодаваца који не подлежу инспекцијском наџору. Погибија двојице радника падом са 60 м са зграде у Београду на води најбоље илуструје у какву самоокупацију је ова власт осудила земљу. Наиме, министар за рад и социјална питања је рекао да инспекција рада није имала потребу (читајте могућност и право) да изађе на терен да сними стање, јер је како каже министар „фирма је све рекла у

извештају“. Дакле фирма, још ако је страна, а то значи „једнакија“, је недодирљива.

Борци и војни инвалиди још увек не могу да остваре сва призната права у складу са законом, али нити да реше стамбена питања (као што је случај породица војних ветерана из Хотела Бристол или питање станова изграђених из средстава јапанске донације и НИП-а), отежано им је запошљавање као и приступ социјалној и здравственој заштити која им је у неким случајевима и недоступна (као што је здравствено осигурање за све борце) што их доводи у категорију становништва којима је повећан ризика од сиромаштва.

Србија је ратификовала Конвенције УН о правима особа са инвалидитетом, као најзначајнијег документа везано за права тих особа. Упркос одређеним помацама која је држава спровела у оквиру законодавства, јако мало је урађено да ове особе имају адекватан приступ образовању и запошљавању, а један од основних проблема је и приступачности објектима. Посебно осетљива категорија су зене и деца са инвалидитетом који су додатно дискриминисани по основу инвалидитета, пола и ураста, али и они из мањих и руралних средина.

У сусрет Светском дану детета, највећи проблем деце у Србији је сиромаштво и ризик од сиромаштва. Према доступним подацима, трећина деце живи у ризику од сиромаштва, а трећина деце млађе од пет година нема адекватну исхрану. Посебно су осетљива деца која долазе из групе деце са инвалидитетом, сметњама у развоју, тешко болесна деца, деца ромске популације, деца са улице и деца из руралних средине.

Оно са чим се српско друштво данас суочава је пораст насиља генерално, али и у породици, док се све више деце сусреће са вршњачким насиљем, а у исто време у Скупштини Србије се не усвајају закони као сто су Тијанин и Алексин. Фондација сурово убијене девојчице Тијане Јурић је на иницијативу њеног оца Игора Јурића прикупила 160000 потписа за измену кривичног закона којим би убицама деце следовао доживотни затвор. Ова народна иницијатива стрпљиво чека пред вратима Народне Скупштине, јер председница Скупштине својим игнорисањем одбија да овај предлог закона стави на дневни ред Скупштине.

Систем здравствене и социјалне заштите у Србији као да не препознаје потребе деце тако и одраслих са аутизмом али и оних са посебним потребама, а посебно не препознаје поједнако у свим деловима Србије. Осим Београда који таквој деци и одраслима и

њиховим родитељима и старатељима нуди различите врсте помоћи, широм Србије та помоћ је или минорна или уопште не постоји. Осим тога у Србији не постоје центри за рано откривање аутизма нити рану интервенцију која је у овим случајевима веома битна, али и не препознаје институте „родитељ – неговатељ“, што значи да се родитељу који има такво болесно дете омогући радни стаж и новчана надокнада за бригу и негу детета.

Иако је Влада Србије усвојила мере за подстицај рађања и издвојила милион евра буџетских средстава за ту намену (само примера ради, пет милиона евра је издвојено за новогодишње украсе у Београду) и ако се томе дода да је Законом о финансијској подршци породица са децом предвидела читав низ дискриминаторних одредби којим су оштећене мајке које раде мање од 18 месеци у континуитету, оне које имају децу са инвалидитетом, али и оне које зарађују више од три републичке просечне плате као и читав низ других понижавајућих одредби (један од њих је да не постоји минимални износ месечне накнаде, па неке маме добијају 800, 900 или 1,000 динара месечно породилске накнаде), поставља се питање у чему се огледа подстицај наталитету и каква је брига државе за децу и будућност Србије?

Србија 20.11. Дан детета дочекује сиромашна и са рапидно смањеним бројем деце. Не помаже ту блистава новогодишња расвета у новембру, ни „царево ново рухо“ које нам се сервира са државних медија. Када ријалити престане, остајемо сами са истином.

(Данас)

Видети још: [Уницеф поводом Светског дана детета: У Србији 30 одсто деце у Србији живи на ивици сиромаштва, док свако десето дете живи у апсолутном сиромаштву](#)